

Reperensiya Para sa *Workbook sa Tigom nga Kinabuhi ug Ministeryo*

HUNYO 1-7

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | GENESIS 44-45

“Gipasaylo ni Jose ang Iyang mga Igsoon”

(Genesis 44:1, 2) Dayon gisugo niya ang tigdumala sa iyang balay: “Pun-ag pagkaon ang mga sako sa mga lalaki kutob sa ilang madaog. Unya ibutang ang salapi sa baba sa ilang tagsa ka sako. ² Apan ibutang ang akong kopa nga plata sa baba sa sako sa kamanghoran, apil ang salapi nga gibayad niya sa lugas.” Busa gibuhat niya ang gisugo ni Jose.

w15 5/1 14-15

“Anaa ba Ako sa Dapit sa Diyos?”

Ug gisugdan ni Jose ang lit-ag. Iyang gipagukod ug gipadakop ang iyang mga igsoon, ug giakusahan silang nangawat sa kopa. Dihang nakit-an kini sa sako ni Benjamin, silang tanan gidalag balik kang Jose. Karon mahibaw-an na gyod ni Jose kon unsang matanga sa tawo ang iyang mga igsoon. Si Juda ang tigsulti para nila. Siya nagpakiluoy, ug nag-ingon pa gani nga silang 11 ka magsoon magpaulipon sa Ehipto. Si Jose mitubag nga silang tanan makapauli pero si Benjamin ibilin ingong ulipon sa Ehipto. —Genesis 44:2-17.

Makapahinuklog ang tubag ni Juda: “Siya na lang ang nabilin sa iyang inahan, ug gihi-gugma gayod siya sa iyang amahan.” Kadto nakapatandog gayod kang Jose kay siya ang kamagulangang anak sa pinalanggang asawa ni Jacob nga si Raquel, kinsa namatay sa iyang pagpanganak kang Benjamin. Si Jose, sama sa iyang amahan, daghay mahinumdoman nga mayong kagahapon kang Raquel. Lagmit kanay hinungdan nga gimahal pag-ayo ni Jose si Benjamin.—Genesis 35:18-20; 44:20.

Si Juda padayong nangaliyupo kang Jose nga dili himoong ulipon si Benjamin. Siya mitanyag pa gani nga siya na lay himoong ulipon imbes si Benjamin. Dayon siya mihinapos niining hangyo nga makapatandog sa kasingkasing: “Unsaon ko pagtungas ngadto sa akong amahan nga wala ang bata uban kanako, sa kahadlok nga makita ko unya ang katalagman nga modangat sa akong amahan?” (Genesis 44:18-34) Nakita na karon ang ebidensiya sa usa ka tawong nagbag-o. Dili lang kay naghinulsol siya kondili dalayegon pa gyod ang iyang gipakitang empatiya, pagkadili-mahakogon, ug pagkamabination.

Si Jose dili na makaantos. Kinahanglan niyang ipagawas ang emosyon nga iyang gipugngan. Iyang gipabiya ang tanan niyang sulugoon, ug siya kusog nga mibakho nga kini nadungog hangtod sa palasyo ni Paraon. Sa kataposan iyang gipaila ang iyang kaugalingon: “Ako si Jose nga inyong igsoon.” Iyang gigakos ang nakuratan niyang mga igsoon ug gipasaylo sila sa tanan nilang gihimo kaniya. (Genesis 45:1-15) Busa iyang gipakita ang personalidad ni Jehova kinsa mapinasayloon kaayo. (Salmo 86:5) Buhaton ba usab nato kana?

(Genesis 44:33, 34) Busa palihog, ako ang himoang ulipon imbes ang bata aron makauli siya uban sa iyang mga igsoon. ³⁴ Dili ko makaako sa pag-uli nga dili kauban ang bata. Dili nako kaya nga makita ang daotang mahitabo sa akong amahan!”

(Genesis 45:4, 5) Busa giingnan ni Jose ang iyang mga igsoon: “Palihog, duol mo nako.” Ug sila miduol kaniya. Unya siya miingon: “Ako si Jose nga inyong igsoon, nga inyong gibaligya sa Ehipto. ⁵ Apan ayaw mog kaguol ug ayaw mo pagbinasolay tungod sa inyong pagbaligya kanako dinhi; kay gipadala ko sa

Diyos una kaninyo aron dili ta mangamatay.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Genesis 44:13) Unya gigisi nila ang ilang mga besti tungod sa kasubo, ug gialsa sa matag usa ang iyang sako balik sa iyang asno ug namalik sila sa siyudad.

it-2 565

Paggisi sa mga Besti

Usa ka komon nga ilhanan sa kasubo taliwala sa mga Hudiyo, maingon man taliwala sa ubang mga taga-Sidlakan, ilabina sa dihang mahibaloan ang pagkamatay sa usa ka suod nga paryente. Sa daghang kahimtang kini maoy paggisi lamang sa atubangang bahin sa besti aron makita ang dughan, busa dili gayod bug-os nga paggisi sa besti nga tungod niana dili na kini ikasul-ob.

Ang unang pananglitan nga narekord sa Bibliya maylabot niini nga batasan mao ang gihimo ni Ruben, ang kamagulangang anak nga lalaki ni Jacob, kinsa naggisi sa iyang mga besti tungod kay sa iyang pagbalik wala na niya makita si Jose sulod sa gahong-sa-tubig, ug siya nakaingon: “Wala na ang bata! Ug ako—asa man gayod ako mopaingon?” Ingong panganay, si Ruben ang adunay pangunang responsibilidad sa iyang manghod. Ang iyang amahan nga si Jacob sa dihang gipahibalo sa gituohang pagkamatay sa iyang anak nga lalaki naggisi usab sa iyang mga kupo ug nagsul-ob ug sakong panapton tungod sa pagbangotan (Gen 37:29, 30, 34), ug didto sa Ehipto gipakita sa mga igsoon ni Jose sa amahan ang ilang kaguol pinaagi sa paggisi sa ilang mga besti sa dihang si Benjamin gipasanginlan nga nangawat.—Gen 44:13.

(Genesis 45:5-8) Apan ayaw mog kaguol ug ayaw mo pagbinasolay tungod sa inyong pagbaligya kanako dinhi; kay gipadala ko sa Diyos una kaninyo aron dili ta mangamatay.

⁶ Ikaduhang tuig pa lang karon sa gutom sa yuta, ug naa pay lima ka tuig nga walay pagdaro o pag-ani. ⁷ Apan gipadala ko sa Diyos una kaninyo aron naay mabilin nga kaliwat ninyo sa yuta ug aron padayon mong mabuhi pinaagig talagsaong pagluwas. ⁸ Busa dili kamo ang nagpadala nako dinhi kondili ang matuod nga Diyos, aron ako itudlo ingong pangulong magtatambag sa Paraon ug ginoo sa tibuok niyang panimalay ug magmamando sa tibuok Ehipto.

w04 8/15 15 ¶15

Gidumtan nga Walay Pasikaranan

¹⁵ Unsay motabang kanato aron dili mayugot niadtong nagdumot kanato nga walay pasikaranan? Hinumdomi nga ang atong pangunang mga kaaway mao si Satanas ug ang mga demonyo. (Efeso 6:12) Bisan tuod ang ubang mga tawo tinuyo nga naglutos kanato, daghan niadtong misupak sa katawhan sa Diyos nagbuhat niana tungod sa kawalay-alamag o tungod kay sila gimaniobra sa uban. (Daniel 6: 4-16; 1 Timoteo 1:12, 13) Si Jehova nagtinguha nga ang “tanang matang sa mga tawo” makabaton ug kahigayonan nga “mangaluwas unta ug makadangat sa tukmang kahibalo sa kamatuoran.” (1 Timoteo 2:4) Sa pagkatinuod, ang ubang kanhing mga magsusupak sa pagkakaran ato nang Kristohanong mga igsoon tungod kay naobserbahan nila ang atong walay ikasaway nga panggawi. (1 Pedro 2:12) Dugang pa, makakat-on kita gikan sa panig-ingnan sa anak ni Jacob nga si Jose. Bisan tuod si Jose nag-antos pag-ayo tungod sa iyang mga igsoon sa amahan, wala siya maghambin ug kasuko kanila. Ngano man? Tungod kay iyang nasabtan nga si Jehova adunay kalambigitan sa maong butang, nga nagmaniobra sa mga hitabo aron matuman ang iyang katuyoan. (Genesis 45:4-8) Ikapahinabo usab ni Jehova nga ang bisan unsang dili-makataronganong pag-antos nga atong naagoman mosangpot sa paghimaya sa iyang ngalan.—1 Pedro 4:16.

Pagbasa sa Bibliya

(Genesis 45:1-15) Busa wala na mapugngi ni Jose ang iyang kaugalingon atubangan sa tanan niyang tig-alagad. Ug giingnan niya sila: “Gawas mo!” Dihang mga igsoon na lang niya ang nabilin, gipaila ni Jose ang iyang kaugalingon. ² Unya mihilak siyag kusog mao nga nadunggan kini sa mga Ehiptohanon ug nakaabot kini sa panimalay sa Paraon. ³ Sa kataposan si Jose miingon sa iyang mga igsoon: “Ako si Jose. Buhi pa ba ang akong amahan?” Apan wala makatubag ang iyang mga igsoon kay nakurat sila. ⁴ Busa giingnan ni Jose ang iyang mga igsoon: “Palihog, duol mo nako.” Ug sila miduol kaniya. Unya siya miingon: “Ako si Jose nga inyong igsoon, nga inyong gibaligya sa Ehipto. ⁵ Apan ayaw mog kaguol ug ayaw mo pagbinasolay tungod sa inyong pagbaligya kanako dinhi; kay gipadala ko sa Diyos una kaninyo aron dili ta mangamatay. ⁶ Ikaduhang tuig pa lang karon sa gutom sa yuta, ug naa pay lima ka tuig nga walay pagdaro o pag-ani. ⁷ Apan gipadala ko sa Diyos una kaninyo aron naay mabilin nga kaliwat ninyo sa yuta ug aron padayon mong mabuhi pinaagig talagsaong pagluwas. ⁸ Busa dili kamo ang nagpadala nako dinhi kondili ang matuod nga Diyos, aron ako itudlo ingong pangulong magtatambag sa Paraon ug ginoo sa tibuok niyang panimalay ug magmamando sa tibuok Ehipto. ⁹ “Balik dayon mo sa akong amahan, ug sultihi siya, ‘Kini ang giingon ni Jose nga imong anak: “Gitudlo ko sa Diyos ingong ginoo sa tibuok Ehipto. Lugsong ngari kanako. Ayaw paglangan. ¹⁰ Puyo sa yuta sa Gosen, aron duol ka kanako—ikaw, ang imong mga anak, mga apo, mga panon sa kahayopan, ug ang tanan nga naa nimo. ¹¹ Tagan-an ti ka ug pagkaon didto kay naa pay lima ka tuig nga gutom. Kay kon dili, ikaw, ang imong panimalay, ug ang tanang naa nimo mag-antos sa gutom.”’ ¹² Nakita ninyo ug sa

akong igsoong si Benjamin nga ako mismo ang nakigsulti ninyo. ¹³ Busa sultihi ang akong amahan bahin sa tanan nakong himaya sa Ehipto ug sa tanan nga inyong nakita. Dalha dayon dinhi ang akong amahan.” ¹⁴ Unya siya migakos kang Benjamin nga iyang igsoon ug mihilak, ug si Benjamin mihilak sab samtang naggakos niya. ¹⁵ Ug siya mihalok sa tanan niyang igsoon ug mihilak kanila. Human niana ang iyang mga igsoon nakig-estorya niya.

HUNYO 8-14

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | GENESIS 46-47

“Pagkaon Panahon sa Gutom”

(Genesis 47:13) Karon wala nay pagkaon sa tibuok yuta kay grabe kaayo ang gutom, ug nangaluya na ang mga tawo sa Ehipto ug Caanan.

w87 5/1 15 ¶2

Pagluwas sa Kinabuhi sa Panahon sa Gutom

² Natapos ang pito ka tuig sa kadagaya, ug ang gutom misugod sumala sa gitagna ni Jehova—usa ka gutom dili lamang sa Ehipto kondili “sa tibuok nawong sa yuta.” Sa misugod ang gigutom nga katawhan sa Ehipto sa pagtuwaw alang sa pagkaon kang Paraon, si Paraon miingon kanila: “Pangadto kamo kang Jose. Buhata ninyo kon unsay iyang igaingon kaninyo.” Gibaligyaan ni Jose ang mga Ehiptohanon ug trigo hangtod nga nahurot na ang ilang salapi. Dayon gidawat niya ang ilang kahayopan ingong bayad. Sa kataposan, ang mga tawo nangadto kang Jose, nga nag-ingon: “Palita kami ug ang among yuta alang sa pagkaon, ug kami uban sa among yuta mahimong mga ulipon ni Paraon.” Busa gipalit ni Jose ang tibuok yuta sa mga Ehiptohanon alang kang Paraon.—Genesis 41: 53-57; 47:13-20.

(Genesis 47:16) Unya si Jose miingon: “Kon nahurot na ang inyong salapi, ihatag kanako

ang inyong mga hayop ug bayloan nako kinig pagkaon.”

(Genesis 47:19, 20) Tugotan ba nimo nga mangamatay mi ug mapasagdan ang among yuta? Palita mi ug ang among yuta, ug bayri kinig pagkaon, ug mahimo na ming mga ulipon sa Paraon ug maiya ang among yuta. Hatagi mig binhi aron dili mi mangamatay ug aron dili mapasagdan ang among yuta.”

²⁰ Busa gipalit ni Jose ang tanang yuta sa mga Ehiptohanon para sa Paraon, kay gipamaligya man sa tanang Ehiptohanon ang ilang mga uma tungod sa kagrabe sa gutom; ug ang yuta naiya sa Paraon.

(Genesis 47:23-25) Unya si Jose miingon sa katawhan: “Niining adlaw, gipalit na mo nako ug ang inyong yuta para sa Paraon. Niay binhi para ninyo, ug ipugas kini sa yuta.

²⁴ Kon naa nay abot, ihatag ngadto sa Paraon ang ikalimang bahin, apan inyoha na ang upat ka bahin niini. Gamiton ninyo kini ingong binhi sa uma ug ingong pagkaon ninyo ug niadtong naa sa inyong mga balay ug sa inyong mga anak.” ²⁵ Busa sila miingon: “Ginoo, giluwat nimo ang among kinabuhi. Hinaot uyonan mi nimo, ug mahimo ming ulipon sa Paraon.”

kr 234-235 ¶11-12

Tumanon sa Ginghamarian ang Kabubut-on sa Diyos sa Yuta

¹¹ **Kadagaya.** Nag-antos ang kalibotan ug espirituwal nga gutom. Ang Bibliya nagpasidaan: “‘Tan-awa! Ang mga adlaw moabot,’ mao ang giingon sa Soberanong Ginoong Jehova, ‘ug ako magpadalag gutom sa yuta, usa ka gutom, dili sa tinapay, ug usa ka kauhaw, dili sa tubig, kondili sa pagpatalinghog sa mga pulong ni Jehova.’” (Amos 8:11) Gigutom ba sab ang mga lungsoranon sa Ginghamarian sa Diyos? Gitagna ni Jehova kini nga kalainan tali sa iyang katawhan ug sa iyang mga kaaway: “Ang akong mga

alagad mangaon, apan kamo panggutomon. Tan-awa! Ang akong mga alagad manginom, apan kamo pang-uhawon. Tan-awa! Ang akong mga alagad managmaya, apan kamo manag-antos sa kaulawan.” (Isa. 65:13) Nakita ba nimo nga natuman kini?

¹² Ang ginadawat natong espirituwal nga tagana samag agos sa nagkalapad ug nagkalawom nga suba. Ang mga publikasyon sa Bibliya, rekording ug video, tigom ug kombensiyon, ug impormasyon sa atong Web site—ang tanan samag baha sa espirituwal nga tagana diha sa kalibotang gigutom sa espirituwal. (Ezeq. 47:1-12; Joel 3:18) Dili ka ba malipay nga nangatuman ang mga saad ni Jehova bahin sa abundang tagana para sa kinabuhi kada adlaw? Regular ka bang naga-kaon sa lamesa ni Jehova?

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Genesis 46:4) Ako mismo mouban nimo sa Ehipto, ug ako sab ang magdala nimog balik gikan didto. Ug dihang mamatay ka, si Jose ang magpiyong sa imong mga mata.”

it-2 935-936 ¶14

Postura ug mga Lihok

Pagbutang sa kamot diha sa mga mata sa namatay. Ang mga pulong ni Jehova kang Jacob, nga “si Jose magbutang sa iyang kamot ibabaw sa imong mga mata” (Gen 46:4), maoy usa ka paagi sa pag-ingon nga si Jose maoy magpiyong sa mga mata ni Jacob inigkamatay niya, nga sagad maoy naandang buhaton sa pangamay nga anak nga lalaki. Busa mopatim-awng gipaila dinhi ni Jehova kang Jacob nga ang katungod sa pagkapanganay mahiadto kang Jose. —1Cr 5:2.

(Genesis 46:26, 27) Ang tanang kaliwat ni Jacob nga miuban sa Ehipto maoy 66, gawas sa mga asawa sa mga anak ni Jacob. ²⁷ Ang duha ka anak nga lalaki ni Jose natawo sa Ehipto. Ang tanang tawo sa panimalay ni Jacob nga miadto sa Ehipto maoy 70.

75 tanan: Si Esteban wala tingali magkutlo sa Hebreohanong Kasulatan dihang siya miingon nga 75 tanan sa pamilya ni Jacob ang miadto sa Ehipto. Kini nga gidaghanon dili makita sa Masoretikong sinulat sa Hebreohanong Kasulatan. Ang Gen 46:26 nag-ingon: “Ang tanang kaliwat ni Jacob nga miuban sa Ehipto maoy 66, gawas sa mga asawa sa mga anak ni Jacob.” Ang bersikulo 27 nagpadayon: “Ang tanang tawo sa panimalay ni Jacob nga miadto sa Ehipto maoy 70.” Dinhi, ang mga tawo giihap sa duha ka paagi. Ang unang numero naglakip lang sa iyang mga kaliwat ug ang ikaduhang numero mao ang tanang tawo nga miadto sa Ehipto. Ang gidaghanon sa mga kaliwat ni Jacob gihisgotan sab sa Ex 1:5 ug Deu 10:22, nga naghatag sa numero nga “70.” Ang numero nga giingon ni Esteban posibleng naglakip sa uban pang sakop sa pamilya ni Jacob. Miingon ang uban nga naglakip kini sa mga anak ug mga apo nga lalaki ni Manases ug Ephraim, nga mga anak ni Jose kinsa gihisgotan sa *Septuagint* nga hubad sa Gen 46:20. Ang uban sab nagtuo nga naglakip kini sa mga asawa sa mga anak ni Jacob, nga wala iapil sa ihap sa Gen 46:26. Busa ang “75” lagmit mao ang katibuk-ang gidaghanon. Pero kini nga numero lagmit gibase diha sa mga kopya sa Hebreohanong Kasulatan nga nabatongan niadtong unang siglo C.E. Sulod sa daghang katugan, nahibalo ang mga eskolar nga ang “75” mao ang numero nga gigamit sa Gen 46:27 ug Ex 1:5 sa Gregong *Septuagint*. Dugang pa, sa ika-20 nga siglo, nadiskobrehan ang duha ka tipik sa Dead Sea Scroll sa Ex 1:5 sa Hebreohanong pinulongan, ug gigamit sab niini ang numero nga “75.” Ang numero nga giingon ni Esteban posibleng gibase sa usa nianang karaang mga sinulat. Hain man niini nga ideya ang sakto, ang numero nga giingon ni Esteban nagpakita lang sa laing paagi sa pag-ihap sa katibuk-ang gidaghanon sa mga kaliwat ni Jacob.

Pagbasa sa Bibliya

(Genesis 47:1-17) Busa si Jose miadto sa Paraon ug miingon: “Ang akong amahan ug mga igsoon nangabot na gikan sa Canaan, dala ang ilang mga panon sa mga hayop ug ang tanan nilang gipanag-iya. Ug tua sila karon sa Gosen.” ² Gikuyog niya atubangan sa Paraon ang lima sa iyang mga igsoon. ³ Ang Paraon miingon sa iyang mga igsoon: “Unsay inyong trabaho?” Sila mitubag sa Paraon: “Mga tig-alimag karnero ang imong mga sulugon, kami ug ang among mga katigulangan.” ⁴ Dayon sila miingon sa Paraon: “Nanganhi mi aron mopuyo ingong mga langyaw niining yutaa, kay wala nay kasibsiban ang mga hayop sa imong mga sulugoon tungod sa grabeng gutom sa Canaan. Busa palihog tugoti ang imong mga sulugoon nga mopuyo sa Gosen.” ⁵ Niana ang Paraon miingon kang Jose: “Gianhi ka sa imong amahan ug mga igsoon. ⁶ Kay ikaw may nagdumala sa yuta sa Ehipto, papuy-a sila sa kinamaayohang bahin sa yuta. Papuy-a sila sa Gosen, ug kon naa kay nailhang kasaligang mga lalaki kanila, ipaatiman kanila ang akong mga hayop.” ⁷ Unya gidala ni Jose ang iyang amahan nga si Jacob atubangan sa Paraon, ug gipanalanginan ni Jacob ang Paraon. ⁸ Gipangutana sa Paraon si Jacob: “Pila nay imong edad?” ⁹ Si Jacob mitubag sa Paraon: “Ako 130 anyos na, ug nagpuyo ko ingong langyaw sa tibuok nakong kinabuhi. Lisod kadto nga mga tuig, apan mubo lang kini kon itandi sa mga tuig nga ang akong mga katigulangan nagkinabuhi ingong langyaw.” ¹⁰ Dayon si Jacob nagpanalangin sa Paraon ug mihaw sa iyang atubangan. ¹¹ Busa gipapuyo ni Jose sa Ehipto ang iyang amahan ug mga igsoon, ug gihatag niya kanila ang kinamaayohang bahin sa yuta, ang Rameses, sumala sa gisugo sa Paraon. ¹² Padayong gitagan-an ni Jose ug pagkaon ang iyang amahan, ang

iyang mga igsoon, ug ang tibuok panimalay sa iyang amahan, sumala sa gidaghanon sa ilang mga anak. ¹³ Karon wala nay pagkaon sa tibuok yuta kay grabe kaayo ang gutom, ug nangaluya na ang mga tawo sa Ehipto ug Canaan. ¹⁴ Gitigom ni Jose ang tanang salapi sa mga tawo sa Ehipto ug Canaan nga mipalit ug lugas, ug gidala ni Jose ang salapi ngadto sa balay sa Paraon. ¹⁵ Sa ulahi, nahutdan nag salapi ang mga tawo sa Ehipto ug Canaan, ug ang tanang Ehiptohanon miadto kang Jose ug miingon: “Hatagi mig pagkaon! Pasagdan ba mi nimong mangamatay sa gutom kay nahurot na ang among salapi?” ¹⁶ Unya si Jose miingon: “Kon nahurot na ang inyong salapi, ihatag kanako ang inyong mga hayop ug bayloan nako kinig pagkaon.” ¹⁷ Busa gidala nila kang Jose ang ilang mga hayop, ug gibayloan ni Jose ug pagkaon ang ilang mga kabayo, karnero, baka, ug asno. Sulod nianang tuiga, gitagan-an niya silag pagkaon baylo sa tanan nilang hayop.

HUNYO 15-21

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | GENESIS 48-50

“Ang mga Edaran Dagdag Ikatudlo Kanato”

(Genesis 48:21, 22) Unya si Israel miingon kang Jose: “Himalatyon na ko, apan ang Diyos magauban ug magbalik gayod kaninyo sa yuta sa inyong katigulangan. ²² Ako maghatag nimo ug usa pa ka bahin sa yuta nga labaw kay sa imong mga igsoong lalaki, nga akong nailog sa mga Amorihanon pinaagi sa akong espada ug pana.”

it-1 1179 ¶1

Jacob

Sa hapit na siyang mamatay, si Jacob nagpanalangin sa iyang mga apo, ang mga anak ni Jose, ug, pinaagi sa paggiya sa Diyos, nagbutang sa

manghod nga si Ephraim nga una kay sa magulang nga si Manases. Dayon ngadto kang Jose, kinsa maoy makadawat sa dobleng bahin sa panulondon sa pagkapanganay, si Jacob nagpahayag: “Ako maghatag kanimo ug usa ka bahin nga yuta nga labaw kay sa imong mga igsoong lalaki, nga akong gikuha gikan sa kamot sa mga Amorihanon pinaagi sa akong espada ug pinaagi sa akong pana.” (Gen 48:1-22; 1Cr 5:1) Sanglit malinawong napalit ni Jacob ang luna sa yuta duol sa Sekem gikan sa mga anak ni Hamor (Gen 33:19, 20), daw kini nga saad ngadto kang Jose maoy usa ka pagpakita sa pagtuo ni Jacob, diin siya matagnaong namulong sa uma-labot nga pagsakop sa Canaan pinaagi sa iyang mga kaliwat nga daw kini natuman na pinaagi sa iyang espada ug pana. (Tan-awa ang AMORIHANON.) Ang dobleng bahin ni Jose nianang nasakop nga yuta nalangkoban sa duha ka pahat nga gihatag ngadto sa mga tribo ni Ephraim ug Manases.

(Genesis 49:1) Dayon gitawag ni Jacob ang iyang mga anak nga lalaki ug giingnan: “Pagtapok mo, kay sultihan ta mo kon unsay mahitabo ninyo sa kaulahiang bahin sa mga adlaw.

it-2 23 ¶4

Kataposang mga Adlaw

Tagna ni Jacob sa Dihang Siya Himalatyon Na. Sa dihang si Jacob miingon sa iyang mga anak, “Pagtigom kamo aron sultihan ko kamo kon unsay mahitabo kaninyo sa kataposang bahin sa mga adlaw” o “sa mga adlaw nga moabot” (AT), siya nagpasabot sa umaabot nga panahon sa dihang ang iyang mga pulong mosugod sa pagkatuman. (Gen 49:1) Kapin sa duha ka siglo una pa niana si Jehova miingon sa apohan ni Jacob nga si Abram (Abraham) nga ang iyang mga kaliwat mag-antos o makaagom ug kasakitan sulod sa 400 ka tuig. (Gen 15:13) Busa, niini nga kahimtang, ang umaabot nga panahon nga gitumong ni Jacob ingong “kataposang bahin sa mga adlaw” dili mahimong magsugod hangtod

nga matapos ang 400 ka tuig nga kasakitan. (Alang sa mga detalye maylabot sa Genesis 49, tan-awa ang mga artikulo bahin sa mga anak ni Jacob ubos sa ilang tagsatagsa ka ngalan.) Ang ulahing kapadapatan sa tagna nga maglangkit sa espirituwal nga “Israel sa Diyos” madahom usab.—Gal 6:16; Rom 9:6.

(Genesis 50:24, 25) Sa ulahi, si Jose mii-
ngon sa iyang mga igsoon: “Himalatyon na
ko, apan tabangan gyod mo sa Diyos, ug se-
guradong pagawson mo niya niining yutaa ug
dad-on sa yuta nga iyang gipanumpa kang
Abraham, Isaac, ug Jacob.”²⁵ Busa gipapa-
numpa ni Jose ang mga anak ni Israel, nga
nag-ingon: “Ang Diyos seguradong motabang
ninyo. Dalha gayod didto ang akong mga bu-
kog.”

w07 6/1 28 ¶10

Mga Tigulang—Usa ka Panalangin Alang sa mga Batan-on

¹⁰ Ang mga tigulang mahimong maayo usab
nga impluwensiya sa mga isigka-magtutuo. Sa
pagkatigulang ni Jose, nga anak ni Jacob, siya
mihimog usa ka yanong buhat sa pagtuo nga
dako kaayog epekto sa milyonmilyong matu-
od nga mga magsisimba nga nabuhi human
kaniya. Siya nagpanuigon ug 110 anyos sa di-
hang “siya nanugon mahitungod sa iyang mga
bukog,” nga kini dad-on sa mga Israelinhon
inigbiya nila sa Ehipto. (Hebreohanon 11:22;
Genesis 50:25) Kanang sugoa naghatag sa
mga Israelinhon ug paglaom sa dihang sila na-
kaagom sa mapintas nga pagpangulipon sulod
sa daghang katuigan human mamatay si Jose,
ug nagpasalig kanila nga moabot ra unya ang
ilang kaluwasan.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Genesis 49:19) “Kon bahin kang Gad, sulo-
ngon siyag grupo sa mga tulisan, apan siya
mosukol ug mogukod kanila dihang sila ma-
ngatras.

w04 6/1 15 ¶4-5

Bulahan Kadtong Nagahimaya sa Diyos

⁴ Sa wala pa mosulod sa Yutang Saad, ang mga
membro sa tribo ni Gad sa Israel mihangyo nga
sila tugotan nga manimuyo sa mga sibsibanan
sa sidlakan sa Jordan. (Numeros 32:1-5) Ang
pagpuyo didto magpasabot ug pagsagubang
sa grabeng mga kalisdanan. Ang mga tribo
sa kasadpan maprotektahan sa Walog sa Jor-
dan—usa ka kinaiyanhong babag sa militaryong
pagsulong. (Josue 3:13-17) Apan, mahitungod
sa kayutaan sa sidlakan sa Jordan, ang *The His-
torical Geography of the Holy Land*, ni George
Adam Smith, nag-ingon: “[Kini] pulos patag,
nga halos walay babag, diha sa dakong Arabian-
hong tagaytay. Dayag nga sa tanang panahon
kini dali rang sulongon sa gutom nga mga ta-
wong tiglalin, nga ang uban kanila manghugop
kada tuig aron magpasibsib sa kahayopan.”

⁵ Sa unsang paagi ang tribo ni Gad maka-
sagubang nianang makanunayong kapit-os?
Kasiglohan una pa niana, sa iyang tagna sa hi-
malatyon na siya, ang ilang katigulangan nga si
Jacob mitagna: “Kon bahin kang Gad, usa ka
pundok sa mga bandido mosulong kaniya, apan
siya mosulong sa kinaluyohang bahin.” (Genesis
49:19) Sa unang pagtan-aw kanang mga pulo-
nga morag makapaguol. Apan, sa pagkatinuod
kini nagpasabot ug sugo alang sa mga Gadha-
non nga mosukol. Gipasaligan sila ni Jacob nga
kon buhaton nila kana, ang mga manunulong
moatras sa makauulawng paagi, nga ang mga
Gadhanon maggukod kanila.

(Genesis 49:27) “Si Benjamin padayong
magkuniskunis sama sa usa ka lobo. Sa bun-
tag kaonon niya ang iyang dinakpan, ug sa
gabii bahinon niya ang iyang inagaw.”

it-1 375 ¶3

Benjamin

Ang katakos sa pagpakig-away sa mga kali-
wat ni Benjamin gihulagway sa tagna ni Jacob
sa dihang himalatyon na siya diin miingon siya

niining hinigugmang anak: “Si Benjamin magpa-dayon sa pagkuniskunis sama sa usa ka lobo. Sa buntag siya mokaon sa nadakpang hayop ug sa gabii siya magbahin sa inagaw.” (Gen 49:27) Ang Benjaminghong mga manggugubat nailhan sa ilang katakos sa paggamit ug lambuyog, nga molambuyog sa mga bato pinaagi sa ilang tuo o sa walang kamot ug makaigo sa puntirya “hangtod sa kanipson sa usa ka lugas nga buhok.” (Huk 20:16; 1Cr 12:2) Ang walhon nga si Maghuhukom Ehud, ang mipatay sa malupigon nga si Haring Eglon, maoy usa ka Benjaminghon. (Huk 3:15-21) Mahimong matikdan usab nga “sa buntag” sa gingharian sa Israel nga ang tribo ni Benjamin, bisan usa sa “kinagamyan sa mga tribo,” nagpatungha sa unang hari sa Israel, si Saul nga anak ni Kis, nga usa ka maisog nga manggugubat batok sa mga Filistehanon. (1Sa 9:15-17, 21) Usab “sa gabii,” kon mahitungod sa nasod sa Israel, gitagana sa tribo ni Benjamin si Rayna Ester ug si Primer Ministro Mardoqueo aron sa pagluwas sa mga Israelinhon gikan sa pagkapuo ilalom sa Imperyo sa Persia.—Est 2:5-7.

Pagbasa sa Bibliya

(Genesis 49:8-26) “Ikaw Juda, ang imong mga igsoon modayeg nimo. Ang imong kamot maanaa sa liog sa imong mga kaaway. Ang mga anak sa imong amahan mohapa nimo. ⁹ Si Juda maoy nating leyon. Anak ko, ikaw manukob ug molakaw. Siya naghapa ug nagtuyhad samag leyon. Kinsay mangahas sa pagpukaw niya? ¹⁰ Ang setro dili mobiya kang Juda, ni ang sungkod sa komandante gikan sa tunga sa iyang mga tiil, hangtod nga moabot si Shilo, ug ang mga katawhan kinahanglang mosunod kaniya. ¹¹ Ihigot niya ang iyang asno sa usa ka punoan sa ubas ug ang nati sa iyang asno diha sa piniling punoan sa ubas. Labhan niya ang iyang besiti sa bino ug ang iyang sinina sa duga sa mga ubas. ¹² Pula ang iyang mga mata tu-

ngod sa bino, ug puti ang iyang mga ngipon tungod sa gatas. ¹³ “Si Zabulon mopuyo sa baybayon, diin ang mga barko nagpondo, ug ang iyang layong utlanan paingon sa Sidon. ¹⁴ “Si Isacar maoy kusgan nga asno, nga naglubog samtang naa sa iyang likod ang duha ka kargahanan. ¹⁵ Ug makita niya nga maa-yo ang dapit-pahulayan ug nindot ang yuta. Siya moluhod aron pas-anon ang karga ug mailalom sa pinugos nga pagtrabaho. ¹⁶ “Si Dan, ingong usa sa mga tribo ni Israel, maghukom sa katawhan. ¹⁷ Si Dan mahimong bitin sa daplin sa dalan, sungayan nga bitin diha sa agianan, nga mopaak sa mga tikod sa kabayo aron mahulog ang nagsakay niini. ¹⁸ Maghulat ko sa kaluwasan nga gikan kanimo, Oh Jehova. ¹⁹ “Kon bahin kang Gad, sulongon siyag grupo sa mga tulisan, apan siya mosukol ug mogukod kanila dihang sila mangatras. ²⁰ “Abunda ang tinapay ni Aser, ug magtagana siyag pagkaon nga angay sa hari. ²¹ “Si Neptali maoy yagpis nga bayeng osa. Madanohon ang iyang mga pulong. ²² “Si Jose mao ang dakong sanga sa mabungahong kahoy, usa ka mabungahong kahoy nga naa sa daplin sa tubod, nga ang mga sanga milapaw sa paril. ²³ Apan ang mga magpana nagsigeg hasi kaniya ug nagpana ug nagdumot kaniya. ²⁴ Bisan pa niana ang iyang pana nakaposisyon gihapon, ug ang iyang mga kamot nagpabiling lig-on ug abtik. Gikan kini sa mga kamot sa usa nga gamhanan nga nagtabang kang Jacob, gikan sa magbalantay, ang bato ni Israel. ²⁵ Gikan siya sa Diyos sa imong amahan, ug siya motabang kanimo. Kauban niya ang Labing Gamhanan, ug kamo panalanginan niyag mga panalangin sa kalangitan ug mga panalangin sa lawom nga katubigan. Panalanginan sab mo niyag daghang anak ug binuhing hayop. ²⁶ Ang mga panalangin sa imong amahan molabaw pa sa mga panalangin sa walay kataposang

kabukiran, sa makapalipay nga mga butang sa kabungtoran nga magpabilin hangtod sa hangtod. Magpabilin kini sa ulo ni Jose, sa alimpulo sa usa nga gilain gikan sa iyang mga igsoon.

HUNYO 22-28

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | EXODO 1-3

“Mahimo Kong Bisan Unsa nga Gusto Nako”

(Exodo 3:13) Apan si Moises miingon sa matuod nga Diyos: “Pananglit moadto ko sa mga Israelinhon ug ingnan sila, ‘Ang Diyos sa inyong mga katigulangan nagpadala nako kaninyo,’ ug sila moingon nako, ‘Unsay iyang ngalan?’ Unsa may akong isulti nila?”

w13 3/15 25 ¶4

Pasidunggi ang Mahimayaong Ngalan ni Jehova

⁴ **Basaha ang Exodo 3:10-15.** Dihang 80 anyos na si Moises, ang Diyos nagsugo kaniya: ‘Pagawsa ang akong katawhan nga mga anak sa Israel gikan sa Ehipto.’ Dayon gisukna ni Moises si Jehova ug hinungdanon kaayong pangutana: ‘Kon pangutan-on ko sa mga Israelinhon kon unsay imong ngalan, unsay akong itubag?’ Nganong nangutana pa man niini si Moises nga dugay na mang nahibalo ang mga Israelinhon sa ngalan sa Diyos? Dayag nga gusto siyang mahibalo ug dugang *kon unsang matanga sa Diyos si Jehova* aron makombinsir ang mga Israelinhon nga luwason gayod sila sa Diyos. Ug natural lang nga nakapangutana si Moises niana kay dugay-dugay nang naulipon ang mga Israelinhon ug lagmit nagduhaduha sila kon si Jehova *makaluwas* kanila. Gani, ang ubang Israelinhon nagsimba na sa mga diyos sa Ehipto! —Ezeq. 20:7, 8.

(Exodo 3:14) Busa ang Diyos miingon kang Moises: “Mahimo Kong Bisan Unsa nga Gusto Nako.” Ug siya midugang: “Kini ang imong

isulti sa mga Israelinhon, ‘Si Mahimo Kong Bisan Unsa ang nagpadala nako dinhi ninyo.’”

kr 43, kahon

ANG KAHULOGAN SA NGALAN SA DIYOS

ANG ngalang Jehova nagagikan sa Hebreohanong berbo (*verb*) nga nagkahulogang “mamao.” Sumala sa pipila ka eskolar, ang berbo nga gigamit maoy sa *causative form*, nga sagad nagpaila nga dunay usa nga nakaingon o nagpahinabo sa maong aksiyon. Busa, ang pagsabot sa daghan mao nga ang ngalan sa Diyos nagkahulogang “Siya Nagpahinabo nga Mamao.” Kini nga kahulogan haom sa papel ni Jehova ingong Maglalalang. Gipahinabo niya nga molungtad ang uniberso ug ang intelihenteng mga linalang ug padayong nagpahinabo nga matuman ang iyang kabubut-on ug katu-yoan.

Pero unsaon nato pagsabot ang tubag ni Jehova sa pangutana ni Moises sa Exodo 3:13, 14? Si Moises nangutana: “Pananglit atua na ako karon sa mga anak sa Israel ug ako moingon kanila, ‘Ang Diyos sa inyong mga katigulangan nagpadala kanako nganhi kaninyo,’ ug sila moingon kanako, ‘Unsay iyang ngalan?’ Unsay akong isulti kanila?” Si Jehova mitubag: “Ako Mamao Kon Unsay Mamao Ako.”

Matikdi nga si Moises wala mangutana kang Jehova sa iyang personal nga ngalan. Nakaila na si Moises ug ang mga Israelinhon sa ngalan sa Diyos. Gusto ni Moises nga may ipadayag si Jehova bahin sa iyang pagka-Diyos nga makapalig-on sa ilang pagtuo ug mahimong banaag sab sa kahulogan sa iyang ngalan. Busa sa pagtubag nga “Ako Mamao Kon Unsay Mamao Ako,” si Jehova nagpadayag ug usa ka makapainterang bahin sa iyang kaugalingon: Sa bisan unsang situwasyon, siya mahimong mao kon unsay gikinahanglan sa pagtuman sa iyang katuyoan. Pananglitan, para kang Moises ug sa mga Israelinhon, si Jehova nahimong Manluluwas, Maghahatag ug balaod, Magtatagana—ug

uban pa. Busa, si Jehova *mamao* kon unsay gi-kinahanglan sa pagtuman sa iyang mga saad sa katawhan. Pero bisag ang ngalang Jehova mahimong naglakip niini nga ideya, kini dili limitado sa kon unsay gusto niyang *mamao* siya. Naglakip sab kini sa kon unsay ipahinabo niyang *mamao* ang iyang mga linalang aron matuman ang iyang katuyoan.

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Exodo 2:10) Pagdako sa bata, gidala siya sa babaye ngadto sa anak sa Paraon, ug giisip siya niini nga anak. Iyang ginganlan siyag Moises ug miingon: “Kay gihaw-as nako siya sa tubig.”

g04 4/8 6 ¶5

Si Moises—Tinuod nga Persona o Tumotumo Lamang?

Apan dili ba katingad-anan kaayo nga sagopon sa usa ka Ehiptohanong prinsesa ang maong bata? Dili, kay ang Ehiptohanong relihiyon nagtudlo nga ang malulotong mga buhat maoy kinahanglanon aron makasulod sa langit. Bahin sa pagsagop mismo, ang arkeologo nga si Joyce Tyldesley nag-ingon: “Managsama ang Ehiptohanong mga babaye ug mga lalaki. Gipahimuslan nila ang samang legal ug ekonomikanhong mga katungod, labing menos sa teoriya, ug . . . ang mga babaye mahimong adunay mga sinagop.” Ang usa ka karaang papiro nga dokumento bahin sa pagsagop nagpamatuod nga ang usa ka Ehiptohanong babaye nagsagop sa iyang mga ulipon. Bahin sa pagkuha sa inahan ni Moises ingong iwa, ang *The Anchor Bible Dictionary* nag-ingon: “Ang pagsuhol sa tinuod nga inahan ni Moises sa pag-atiman kaniya . . . magpahinumdom sa susamang mga kahikayan diha sa mga kontrata sa pagsagop sa Mesopotamia.”

(Exodo 3:1) Si Moises nahimong magbalantay sa kahayopan sa iyang ugangan nga si Jetro, ang saserdote sa Midian. Dihang gidala niya ang panon sa kahayopan paingon sa kasad-

pang bahin sa kamingawan, nakaabot siya sa Horeb, ang bukid sa matuod nga Diyos.

w04 3/15 24 ¶4

Mga Haylayt Gikan sa Basahon sa Exodo

3:1—Unsang matanga sa saserdote si Jetro?

Sa panahon sa mga patriarka, ang ulo sa pamilya mao ang nagsilbing saserdote alang sa iyang pamilya. Dayag nga si Jetro maoy usa ka patriarkang pangulo sa usa ka tribo sa mga Midianhon. Sanglit ang mga Midianhon maoy mga kaliwat ni Abraham pinaagi kang Ketura, sila lagmit adunay nahibaloan bahin sa pagsimba kang Jehova.—Genesis 25:1, 2.

Pagbasa sa Bibliya

(Exodo 2:11-25) Usa ka adlaw niana, sa hingkod na si Moises, miadto siya sa iyang mga igsoong Hebreohanon ug nakita niya nga bug-at kaayo ang ilang trabaho. Nakita sab niya nga gibunalan sa usa ka Ehiptohanon ang usa ka Hebreohanon. ¹² Milingi siya sa palibot, ug pagkakita niya nga walay laing tawo, gipatay niya ang Ehiptohanon ug gilubong kini sa balas. ¹³ Apan pagkaugma samtang naglakaw siya, dihay duha ka Hebreohanong lalaki nga nag-away. Busa giingnan niya kadtong sad-an: “Nganong gipasakitan man nimo ang imong kauban?”

¹⁴ Siya mitubag: “Kinsay naghimo nimong prinsiphe ug maghuhukom namo? Patyon ba ko nimo parehas sa imong pagpatay sa Ehiptohanon?” Si Moises nahadlok ug miingon: “Nahibal-an na diay ang nahitabo!”

¹⁵ Unya nadunggan kini sa Paraon, busa gusto niyang patyon si Moises. Apan si Moises miikyas sa Paraon ug miadto sa yuta sa Midian. Milingkod siya duol sa usa ka atabay.

¹⁶ Karon ang saserdote sa Midian may pito ka anak nga babaye, ug sila nangabot aron magkalos ug tubig ug pun-on ang mga pasong aron paimnon ang kahayopan sa ilang amahan. ¹⁷ Apan sama sa pirmeng mahita-

bo, nangabot ang mga magbalantay sa mga hayop ug gipapahawa sila. Busa si Moises mitindog ug gitabangan niya ang mga babaye ug gipainom ang ilang mga hayop. ¹⁸ Pag-uli nila sa ilang balay, ang ilang amahan nga si Reuel nangutana: “Nganong sayo man mong nakauli karon?” ¹⁹ Sila mitubag: “Naay Ehip-tohanon nga midepensa namo batok sa mga magbalantay sa hayop, ug gikalosan pa mi niyag tubig ug gipainom ang mga hayop.” ²⁰ Unya giingnan niya ang iyang mga anak nga babaye: “Unya asa man siya? Nganong gibiyaan man ninyo tong tawhana? Tawga siya, aron makakaon siya uban nato.” ²¹ Human niana si Moises misugot nga mopuyo uban sa maong tawo, ug gihatag niya kang Moises ang iyang anak nga si Zipora ingong asawa. ²² Sa ulahi nanganak siyag lalaki, ug ginganlan kini ni Moises ug Gersom kay matod niya: “Mipuyo ko sa langyaw nga yuta.” ²³ Human sa taas nga panahon, namatay ang hari sa Ehipto, apan ang mga Israelinhon padayong nag-agulo tungod sa ilang pagka-ulipon ug naghilak sa kasakit, ug kanunay silang naghangyog tabang sa matuod nga Diyos. ²⁴ Sa ulahi gidungog sa Diyos ang ilang pag-agulo, ug nahinumdoman sa Diyos ang iyang pakigsaad kang Abraham, Isaac, ug Jacob. ²⁵ Busa gitan-aw sa Diyos ang kahimtang sa mga Israelinhon, ug nakita niya ang ilang pag-antos.

HUNYO 29–HULYO 5

BAHANDI GIKAN SA PULONG SA DIYOS | EXODO 4-5

“Tabangan Ti Ka sa Imong Pagsulti”

(Exodo 4:10) Karon si Moises miingon kang Jehova: “Pasayloa ko Jehova, apan dili ko larinong mosulti sukad pa kaniadto o bisan pa niadtong nakigsulti ka sa imong alagad, kay hinay kong mosulti ug hinay ang akong dila.”

(Exodus 4:13) Apan siya miingon: “Pasayloa ko Jehova, palihog lain na lay ipadala.”

w10 10/15 14

Mga Pangatarongan—Unsay Hunahuna ni Jehova Niana?

“Dili ko takos.” Tingali bation nimo nga dili ka takos mosangyaw sa maayong balita. Ang pipila ka alagad ni Jehova kaniadto mibati nga dili sila takos motuman sa gisugo ni Jehova kanila. Tagda pananglitan si Moises. Sa dihang gisugo siya ni Jehova, si Moises miingon: “Pasayloa ako, Jehova, apan dili ako larinong mamumulong, ni sukad kaniadto ni sukad sa una pa niana ni sukad nga ikaw misulti sa imong alagad, kay ako mahinay sa baba ug mahinay sa dila.” Bisan tuod si Jehova nagpalig-on kaniya, si Moises miingon: “Pasayloa ako, Jehova, apan ipadala, palihog, pinaagi sa kamot sa usa nga imong ipadala.” (Ex. 4:10-13) Unsay reaksiyon ni Jehova?

(Exodo 4:11, 12) Si Jehova miingon kaniya: “Kinsa may naghatag ug baba sa tawo, o kinsa ang may gahom sa paghimo kanilang amang, bungol, tin-aw ug panan-aw, o buta? Dili ba ako, si Jehova? ¹² Busa lakaw, ug tabangan ti ka sa imong pagsulti, ug tudloan ti ka kon unsay imong isulti.”

w14 4/15 9 ¶15-6

Nakakita Ka ba sa “Usa nga Dili-Makita”?

⁵ Sa wala pa mobalik si Moises sa Ehipto, gitudloan siya sa Diyos ug hinungdanong leksiyon, nga sa ulahi iyang gisulat sa Job: “Ang pagkahadlok kang Jehova—mao kana ang kaalam.” (Job 28:28) Aron matabangan si Moises nga makabaton sa maong kahadlok ug makalihok nga maalamon, gipakita ni Jehova ang kalainan tali sa tawo ug sa Labing Gamhanang Diyos. Ang Diyos nangutana: “Kinsa bay naghatag sa baba sa tawo o kinsa bay naghimo sa amang o sa bungol o sa tin-awg panan-aw o sa buta? Dili ba ako, si Jehova?”—Ex. 4:11.

⁶ Unsay leksiyon niini? Si Moises dili angayng mahadlok. Siya gipadala ni Jehova, kinsa mahatag sa tanan niyang gikinahanglan sa pagpahayag sa mensahe sa Diyos ngadto kang Paraon. Dugang pa, si Paraon way dag-anan kang Jehova. Gani, dili kini ang unang higayon nga ang mga alagad sa Diyos nameligro sa Ehipto. Lagmit nahinumdom si Moises kon sa unsang paagi gipanalipdan ni Jehova si Abraham, Jose, ug bisan siya mismo panahon sa pagmando sa nag-unang mga Paraon. (Gen. 12: 17-19; 41:14, 39-41; Ex. 1:22–2:10) Tungod sa pagtuo kang Jehova, ang “Usa nga dili-makita,” si Moises maisogong miatubang kang Paraon ug nagpahayag sa matag pulong nga gisugo ni Jehova nga iyang isulti.

(Exodo 4:14, 15) Unya si Jehova nasuko kang Moises ug miingon: “Dili ba naa man ang imong igsoon nga si Aaron nga Levihaon? Nahibalo ko nga maayo siyang mosulti. Ug nagpaingon na siya dinhi aron sugaton ka. Malipay gyod siya inigkakita niya nimo. ¹⁵ Sul-tihi siya sa akong gisulti kanimo, ug ubanan ta mo samtang makigsulti mo, ug tudloan mo nako sa inyong buhaton.

w10 10/15 14

Mga Pangatarongan—Unsay Hunahuna ni Jehova Niana?

Wala dawata ni Jehova ang pamalibad ni Moises. Apan, gitudlo ni Jehova si Aaron sa pagtabang kaniya. (Ex. 4:14-17) Dugang pa, sa misunod nga mga katuigan, si Jehova nag-uban kang Moises ug nagtagana sa tanan niyang gikinahanglan aron magmalampuson siya sa pagtuman sa iyang mga asaynment. Karon, makasalig ka usab nga palihokon ni Jehova ang eksperyensiyadong mga isigkamagtutuo sa pagtabang kanimo sa pagtuman sa imong ministeryo. Labaw sa tanan, ang Pulong sa Diyos nagpasalig kanato nga si Jehova maghimo kanatong takos sa buluhaton nga iyang gisugo kanato.—2 Cor. 3:5; tan-awa ang kahong “Ang

Labing Malipayong mga Tuig sa Akong Kinabuhi.”

Pagpangitag Espirituwal nga Bahandi

(Exodo 4:24-26) Karon didto sa dalan sa balay-abtanan, si Jehova nagpakita kaniya ug buot mopatay niya. ²⁵ Sa ulahi si Zipora nagkuhag hait nga bato ug nagtuli sa iyang anak ug nagbutang sa panit diha sa tiil niya ug miingon: “Kay ikaw usa ka pamanhonon sa dugo alang kanako.” ²⁶ Busa gipalakaw siya sa Diyos. Niadtong tungora miingon si Zipora, “usa ka pamanhonon sa dugo,” tungod sa pagtuli.

w04 3/15 28 ¶4

Mga Pangutana Gikan sa mga Magbabasa

Ang giingon ni Zipora nga “ikaw usa ka pamanhonon sa dugo alang kanako” katingad-anan. Unsay gipaila niini bahin kaniya? Pinaagi sa pagsunod niya sa pakigsaad sa pagtuli, gipaila ni Zipora ang usa ka relasyon sa pakigsaad uban kang Jehova. Ang pakigsaad sa Balaod nga gihimo sa ulahi uban sa mga Israelinhon nagpakita nga diha sa relasyon sa pakigsaad, si Jehova maisip ingong bana ug ang iyang mga alagad ingong asawa. (Jeremias 31:32) Busa, sa pagtawag kang Jehova (pinaagi sa iyang hawas nga manulonda) nga “usa ka pamanhonon sa dugo,” maorag gipaila ni Zipora ang iyang pagpasakop sa mga kondisyon nianang maong pakigsaad. Kadto daw samag gidawat niya ang posisyon sa usa ka asawa diha sa pakigsaad sa pagtuli, nga si Jehova nga Diyos mao ang bana. Bisan unsa pay kahimtang, tungod sa iyang dihadhiang pagsunod sa kinahanglanon sa Diyos, ang kinabuhi sa iyang anak wala na mameligro.

it-1 1209 ¶1

Jehova

Busa, ang “pagkaila” dili lamang magkahulogan sa pagkasinati o sa pagkabaton ug kahibalo bahin sa usa ka butang o sa usa ka tawo. Ang buangbuang nga si Nabal nahibalo sa ngalan ni

David apan sa gihapon nangutana, “Kinsa ba si David?” nga sa diwa nangutana, “Hinungdanong tawo ba siya?” (1Sa 25:9-11; itandi ang 2Sa 8:13.) Mao man usab, si Paraon miingon kang Moises: “Kinsa ba si Jehova, aron ako mama-ti sa iyang tingog sa pagpalakaw sa Israel? Wala gayod ako makaila kang Jehova ug, dugang pa, dili ko palakton ang Israel.” (Ex 5:1, 2) Pinaagi niana, dayag nga gipasabot ni Paraon nga siya wala makaila kang Jehova ingong ang matuod nga Diyos o ingong adunay awtoridad sa hari sa Ehipto ug sa iyang mga kalihokan, ni adunay gahom aron ipatuman ang Iyang kabubut-on ingon sa gipahibalo ni Moises ug Aaron. Apan karon si Paraon ug ang tanan sa Ehipto, lakip sa mga Israelinhon, makaila sa tinuod nga kahulogan sa maong ngalan, ang persona nga gihawasan niini. Ingon sa gipakita ni Jehova kang Moises, kini mosangpot sa pagpatuman sa Diyos sa Iyang katuyoan alang sa Israel, sa pagpagawas kanila, sa paghatag kanila sa Yutang Saad, ug sa ingon magtuman sa Iyang pakigsaad uban sa ilang mga katigulangan. Niini nga paagi, ingon sa gisulti sa Diyos, “Kamo makaila gayod nga ako si Jehova nga inyong Diyos.”—Ex 6:4-8; tan-awa ang LABING GAMHANAN.

Pagbasa sa Bibliya

(Exodo 4:1-17) Si Moises mitubag: “Apan unsaon man kon dili sila motuo o maminaw nako ug moingon sila, ‘Si Jehova wala magpakita kanimo?’” ² Si Jehova miingon kaniya: “Unsa nang imong gigunitan?” Siya mitubag: “Sungkod.” ³ Ang Diyos miingon: “Iitsa kana sa yuta.” Busa iya kining giitsa ug nahimo kining bitin; ug si Moises nagpalayo niini. ⁴ Karon si Jehova miingon kang Moises: “Guniti ang ikog niana.” Busa gigunitan niya kini ug nahimo kining sungkod. ⁵ Dayon ang Diyos miingon: “Pinaagi niini motuo sila nga si Jehova nga Diyos sa ilang mga katigulangan, ang Diyos ni Abraham, ang Diyos ni Isaac, ug ang Diyos ni Jacob, nagpakita

kanimo.” ⁶ Unya si Jehova miingon kaniya: “Palihog isuksok ang imong kamot sa itaas nga pilo sa imong besti.” Busa gisuksok niya ang iyang kamot sa pilo sa iyang besti. Paghulbot niya sa iyang kamot, gisanla kini ug miputi samag niyebe! ⁷ Dayon siya miingon: “Isulod ug balik ang imong kamot sa pilo sa imong besti.” Busa gisulod niya kinig balik sa iyang besti. Paghulbot niya sa iyang kamot, naulian na kini! ⁸ Siya miingon: “Kon dili sila maminaw nimo o motuo sa unang ilhanan, nan motuo na sila sa sunod nga ilhanan. ⁹ Kon dili gihapon sila motuo niining duha ka ilhanan ug dili gihapon sila mamati nimo, pagkuhag tubig sa Suba sa Nilo ug ibubo kini sa uga nga yuta. Ug ang tubig nga imong gikuha sa Nilo mahimong dugo diha sa uga nga yuta.” ¹⁰ Karon si Moises miingon kang Jehova: “Pasayloa ko Jehova, apan dili ko larinong mosulti sukad pa kaniadto o bisan pa niadtong nakigsulti ka sa imong alagad, kay hinay kong mosulti ug hinay ang akong dila.” ¹¹ Si Jehova miingon kaniya: “Kinsa may naghatag ug baba sa tawo, o kinsa ang may gahom sa paghimo kanilang amang, bungol, tin-aw ug panan-aw, o buta? Dili ba ako, si Jehova? ¹² Busa lakaw, ug tabangan ti ka sa imong pagsulti, ug tudloan ti ka kon unsay imong isulti.” ¹³ Apan siya miingon: “Pasayloa ko Jehova, palihog lain na lay ipadala.” ¹⁴ Unya si Jehova nasuko kang Moises ug miingon: “Dili ba naa man ang imong igsoon nga si Aaron nga Levihanon? Nahibalo ko nga maayo siyang mosulti. Ug nagpaingon na siya dinhi aron sugaton ka. Malipay gyod siya inigkakit niya nimo. ¹⁵ Sultihi siya sa akong gisulti kanimo, ug ubanan ta mo samtang makigsulti mo, ug tudloan mo nako sa inyong buhaton. ¹⁶ Siya ang makigsulti sa katawhan para nimo, ug siya ang imong tigpamaba, ug ikaw ang magsilbing Diyos kaniya. ¹⁷ Dalha kining sungkod ug himoa ang mga ilhanan pinaagi niini.”